

Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра біології, здоров'я людини та фізичної терапії

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК 19 СПОРТИВНА ТРАВМАТОЛОГІЯ

Спеціальність 227 Терапія та реабілітація
Освітня програма «Фізична терапія»
Психолого-природничий факультет

2025 - 2026 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Спортивна травматологія» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 227 Терапія та реабілітація освітньо-професійної програми «Фізична терапія».

Мова навчання: українська

Розробник: к.мед.н., доц. Касянчук В. М.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії.

Протокол від “ 24 ” червня 2025 року № 7

Завідувач кафедри кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії

(проф. Інна СЯСЬКА)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету

Протокол від “ 26 ” червня 2025 року № 5

Голова навчально-методичної комісії психолого-природничого факультету

Ірина ТРОХИМЧУК

(підпис)

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань 22 Охорона здоров'я	Вибіркова	
Модулів — 1	Спеціальність 227 Терапія та реабілітація	Рік підготовки:	
Змістових модулів —2		3-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: підготовка презентацій по змістових модулях		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		5-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 3,5 самостійної роботи студента – 7.	Освітній рівень: бакалаврський	14 год.	
		Практичні, семінарські	
		16 год.	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		60 год.	
		Індивідуальні завдання:	
		9 год.	
		Вид контролю:	
		залік	
		Передумови для вивчення дисципліни (Нормальна анатомія, Нормальна фізіологія, Патологічна анатомія, Патологічна фізіологія, Біохімія та біохімія рухової активності, Травматологія і ортопедія.)	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Спортивна травматологія» призначена для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» психолого-природничого факультету Рівненського державного гуманітарного університету.

Мета викладання – формування у здобувачів вищої освіти знань про поширеність і ступінь серйозності спортивних травм, профілактику травм в спорті, спортивний травматизм та його механізми виникнення, основні принципи надання першої допомоги при спортивних травмах. Формування сучасного мислення та системи спеціальних знань з основ фізичної реабілітації при різноманітних спортивних травмах опорно-рухового апарату.

Завданнями навчальної дисципліни є: ознайомлення здобувачів з поширеністю й важкістю спортивних травм, етіологічними чинниками ризику й механізмами спортивних травм, формування знань про основні види спортивних травм, основні патологічні процеси при цих травмах, їх клінічну картину, формування навичок застосування фізикальних, мануальних та інструментальних методів дослідження при спортивних травмах, оцінювання результатів обстеження, формування теоретичних і методологічних основ застосування засобів та методів фізичної реабілітації для відновлення здоров'я і працездатності осіб зі спортивними травмами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: поняття фізичної реабілітації в контексті реабілітації при спортивних травмах; загальну характеристику спортивного травматизму, етіологію спортивного травматизму. Основні напрями профілактики травм у спортсменів. Обстеження постраждалих при спортивних травмах. Методики надання першої медичної допомоги.

вміти: надавати невідкладну долікарську допомогу при спортивних травмах, транспортну іммобілізацію стандартними і підручними засобами, застосовувати на практиці всі фізичні методи (лікувальну фізичну культуру, масаж, фізіотерапевтичні методи) при проведенні реабілітації при спортивних травмах.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких **компетентностей:**

ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК 03. Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.

СК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати.

СК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

СК 12. Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів

3. Програмні результати навчання:

ПР 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

ПР 05. Вміти надавати долікарську допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; вибирати оптимальні методи та засоби збереження життя.

ПР 08. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

ПР 11. Здійснювати заходи фізичної терапії, ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.

ПР 12. Застосовувати сучасні науково-довідкові дані у професійній діяльності.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема1. Вступ у спортивну травматологію. Спортивний травматизм. Вступ. Спортивний травматизм, його причини та структура.

Тема 2. Класифікація спортивних травм і захворювань опорно-рухового апарату.

Тема 3. Патогенез травм і захворювань опорно-рухового апарату.

Тема 4. Вікові й статеві особливості травм і захворювань.

Тема 5. Ушкодження м'язів та кісток. Методи діагностики, профілактики, лікування та реабілітації.

Змістовий модуль 2.

Тема 6. Особливості травм і захворювань хребта та кінцівок у спортсменів.

Тема 7. Травматичні ушкодження та захворювання нервової системи у спортсменів. Синдромальні стани.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	ла б	інд	с. р.		л	п	лаб	інд	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Тема1. Вступ у спортивну травматологію. Спортивний травматизм. Вступ. Спортивний травматизм, його причини та структура.	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Класифікація спортивних травм і захворювань опорно-рухового апарату.	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Патогенез травм і захворювань опорно-рухового апарату.	12	2	2	-	-	8						
Тема 4. Вікові й статеві особливості травм і захворювань.	12	2	2	-	-	8						
Тема 5. Ушкодження м'язів та кісток. Методи діагностики, профілактики, лікування та реабілітації.	12	2	2	-	-	8						
Разом за змістовим модулем 1	60	10	10	-	-	40	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2.												
Тема 6. Особливості	12	2	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-

травм і захворювань хребта та кінцівок у спортсменів.												
Тема 7. Травматичні ушкодження та захворювання нервової системи у спортсменів. Синдромальні стани.	16	2	4	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	30	4	6	-	-	20	-	-	-	-	-	-
ІНДЗ	-	-	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	90	14	16	-	-	60	-	-	-	-	-	-

6. Теми семінарських занять

Не передбачено.

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ у спортивну травматологію. Спортивний травматизм.	2
2	Класифікація спортивних травм і захворювань опорно-рухового апарату.	2
3	Патогенез травм і захворювань опорно-рухового апарату.	2
4	Вікові й статеві особливості травм і захворювань.	2
5	Ушкодження м'язів (частковий і повний розрив) та кісток. Методи діагностики, профілактики, лікування та реабілітації.	2
6	Ушкодження й захворювання хрящів, зв'язок і суглобів. Методи діагностики, профілактики, лікування та реабілітації.	2
7	Особливості травм і захворювань хребта та кінцівок у спортсменів.	2
8	Травматичні ушкодження та захворювання нервової системи у спортсменів. Синдромальні стани.	2
	Разом	16

8. Теми лабораторних занять

Не передбачено.

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Спортивний травматизм, його причини та структура.	6

2	Класифікація спортивних травм і захворювань опорно-рухового апарату.	6
3	Патогенез травм і захворювань опорно-рухового апарату.	6
4	Вікові й статеві особливості травм і захворювань спортсменів.	6
5	Ушкодження та захворювання кісток і м'язів. Методи діагностики, профілактики та реабілітації.	6
6	Ушкодження та захворювання хрящів, зв'язок і суглобів. Методи діагностики, профілактики та реабілітації.	6
7	Особливості травм і захворювань хребта у спортсменів.	6
8	Вплив чинників довколишнього середовища на м'язову діяльність спортсменів.	6
9	Травматичні ушкодження та захворювання центральної та периферичної нервової системи у спортсменів.	6
10	Синдром “перетренованості” у спортсменів	6
	Разом	60

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання з курсу «Спортивна травматологія» передбачає підготовку презентацій по змістових модулях, що включає наступні види робіт:

- складання опорно-логічних схем відповідно до вивченого теоретичного матеріалу;
- підготовка та захист науково-інформаційних матеріалів.

11. Методи навчання

МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
МН2 – практичний метод (лабораторні та практичні заняття);
МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);
МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
МН6 – самостійна робота;
МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

12. Методи оцінювання

МО2 – усне або письмове опитування;
МО6 – реферати, есе;
МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
МО9 – захист практичних робіт;
МО10 – залік.

13. Засоби діагностики результатів навчання:

- залік;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Види та методи навчання і оцінювання

Код компетентності (згідно ОПП)	Назва компетентності	Код програмного результату навчання	Назва програмного результату навчання	Методи навчання	Методи оцінювання результатів навчання
ЗК 02.	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	ПРН 08.	Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.	МН1 МН2 МН3 МН4 МН5 МН6 МН7	МО2 МО6 МО7 МО9 МО10
СК 03.	Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.	ПРН12.	Застосовувати сучасні науково-довказові дані у професійній діяльності.	МН1 МН2 МН3 МН4 МН5 МН6 МН7	МО2 МО6 МО7 МО9 МО10
СК 06.	Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати.	ПРН 04.	Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.	МН1 МН2 МН3 МН4 МН5 МН6 МН7	МО2 МО6 МО7 МО9 МО10
СК 09.	Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.	ПРН 11.	Здійснювати заходи фізичної терапії, ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.	МН1 МН2 МН3 МН4 МН5 МН6 МН7	МО2 МО6 МО7 МО9 МО10
СК 12.	Здатність	ПРН 05.	Вміти надавати		

	надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів		долікарську допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; вибирати оптимальні методи та засоби збереження життя.		
--	---	--	---	--	--

14. Критерії оцінювання результатів навчання.

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетен-тності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74-81	C	добре	здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64-73	D	задовільно	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є	Середній (репродуктивний)	задовільно	

			значна кількість суттєвих			
60-63	E	задовільно	здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

15. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота							ІНДЗ	Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль №2			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	10	100
10	10	10	10	10	10	10		
Модульний контроль-10					Модульний контроль-10			

16. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни представлено в системі Moodle та складається:

- Робоча програма навчальної дисципліни, силабус.
- Опорний конспект лекцій.
- Матеріали для практичних занять.
- Завдання до самостійної роботи.
- Завдання для здійснення модульного і підсумкового контролю знань.

17. Питання для підготовки до підсумкового контролю

Вступ у спортивну травматологію.

Класифікація спортивних травм і захворювань опорно-рухового апарату.

Патогенез травм і захворювань опорно-рухового апарату.

Вікові й статеві особливості травм і захворювань.

Ушкодження м'язів (частковий і повний розрив) та кісток. Методи діагностики, профілактики, лікування та реабілітації.

Ушкодження й захворювання хрящів, зв'язок і суглобів. Методи діагностики, профілактики, лікування та реабілітації.

Особливості травм і захворювань хребта та кінцівок у спортсменів.

Особливості травм і захворювань кінцівок у спортсменів.

Травматичні ушкодження та захворювання нервової системи у спортсменів.

Синдромальні стани.

Спортивний травматизм, його причини та структура.

Класифікація спортивних травм і захворювань опорно-рухового апарату.

Патогенез травм і захворювань опорно-рухового апарату.

Вікові й статеві особливості травм і захворювань спортсменів.

Ушкодження та захворювання кісток і м'язів. Методи діагностики, профілактики та реабілітації.

Ушкодження та захворювання хрящів, зв'язок і суглобів. Методи діагностики, профілактики та реабілітації.

Особливості травм і захворювань хребта у спортсменів.

Вплив чинників довколишнього середовища на м'язову діяльність спортсменів.

Травматичні ушкодження та захворювання центральної та периферичної нервової системи у спортсменів.

Синдром "перетренованості" у спортсменів

18. Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна

1. Левенець В. Н. Спортивна травматологія. К. Олімпійська література, 2008. 215 с.
2. Травматологія та ортопедія : підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / видання 2-ге / за ред.: Голки Г. Г., Бур'янова О. А., Климовицького В. Г. Вінниця : Нова Книга, 2019. 432 с.

Додаткова

1. Левенець В. М. Актуальні питання спортивного травматизму. Спортивна медицина. 2004. № 1-2. С. 84-90.
2. Левенець В. М. Синдроми перевантаження: діагностика і лікування. Спортивна медицина. 2003. № 1. С. 32-36.
3. Лінько Я. В. Посттравматична задня нестабільність колінного суглоба: дис. ... канд. мед. наук. К., 2003. 119 с.
4. Мухін В. М. Фізична реабілітація: 3-тє вид. К.: Олімп. л-ра, 2009. 448 с.

Інформаційні ресурси

<https://www.sportmedcenter.com.ua/>

<https://univerclinic.com.ua/sportyvna-travmatologiya-i-reabilitatsiya/>

<https://bjsm.bmj.com/>

www.library.vspu.edu.ua